

مقایسه توصیفی المپیادهای ورزشی دانشجویی پنجم، ششم و هشتم و ارائه راه کار برای ارتقای کیفی المپیادهای ورزشی دانشجویان کشور، با استفاده از نظر مربیان

* دکتر علی محمد امیر تاش^۱، دکتر علیرضا فارسی^۲، نازنین راسخ^۳، محبوبه غیور^۴

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۹/۴/۱

تاریخ دریافت مقاله: ۸۸/۶/۳۰

پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

چکیده

هدف تحقیق حاضر توصیف مدیریت فنی، اداری و فرهنگی هشتمین المپیاد ورزشی (دانشگاه شهید باهنر کرمان، ۱۳۸۵) و مقایسه آن با پنجمین و ششمین المپیاد است تا در نهایت، به برنامه ریزی نهمین المپیاد در سال ۱۳۸۷ منجر شود. در این تحقیق از دیدگاه‌های مربیان استفاده شده است و ۹۵ (۳۰/۱۵ درصد) مربی زن و مرد در آن شرکت کرده‌اند. ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه‌ای بود که توسط مربیان تکمیل شد. نتایج نشان داد که به‌طور کلی، شرایط اسکان و غذا در المپیاد هشتم کمی بهتر از المپیادهای پنجم و ششم بود. کمبود اردوهای تدارکاتی، امکانات و تأسیسات ورزشی، مربیان و متخصصان فنی، سرمایه‌گذاری و نگرش مثبت نسبت به ورزش‌های قهرمانی در دانشگاه‌ها قابل ملاحظه است. پیشنهادات پژوهش عبارتند از: رفع کمبود امکانات و تسهیلات رفاهی (میانگین سه المپیاد برای زنان ۱۰ و مردان ۱۶/۳ درصد بود که زنان در المپیاد ششم بیشترین مشکل (۱۶ درصد) را داشتند)، رفع مشکل تغذیه (میانگین سه المپیاد برای زنان ۹/۳ و برای مردان ۸/۳ درصد که بیشترین درصدها برای زنان و مردان مربوط به المپیاد پنجم بوده است)، رفع ضعف برنامه‌ریزی (میانگین سه المپیاد برای زنان ۱۱ و برای مردان ۶ درصد که بیشترین درصدها مربوط به المپیادهای ششم و هشتم زنان بوده است)، رفع ضعف داوری (میانگین سه المپیاد برای زنان ۱۳ و برای مردان ۱۱/۳ که بیشترین درصدها مربوط به زنان ۲۲ درصد) و مردان (۱۸ درصد) در المپیاد هشتم بوده است). پیشنهادات دیگری نیز داده شده است که درصدهای پایین‌تری دارند: رفع ضعف مدیریت، رفع ضعف کادر فنی، رفع مشکل جواز و هدایا، رفع نقایص اسکان و حذف قهرمانان ملی از مسابقات. پیشنهاد می‌شود با توجه به نتایج تحقیق، از سؤالات مطرح شده به عنوان راه کار بهبود المپیادها استفاده شود.

کلیدواژه‌های فارسی: ورزش‌های قهرمانی، رشته‌های ورزشی المپیاد، مربیان، دانشگاه، فیزو.

Email: amirtash@hotmail.com

۱. دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

۲. استادیار دانشگاه شهید بهشتی

۳. دانشجوی دکتری مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی دانشگاه تهران

۴. دانشجوی دکتری رفتار حرکتی دانشگاه تهران

مقدمه

آموزش و پرورش در آموزشگاه‌ها نوعی زمینه‌سازی است تا در پایان آن، گروهی با سطح محدودی از آمادگی‌ها به اجتماع وارد شوند و دسته‌ای دیگر، برای دسترسی به سطوح بالاتر مهارت‌های علمی و حرفه‌ای راهی مراکز آموزش عالی شوند. به این ترتیب، دانشگاه باید مرحله پیشرفته‌تری از رشد و تکامل انسان‌ها را در دستور کار خود داشته باشد و آنها را برای پذیرش و اجرای نقش‌های پیچیده‌تر در اجتماع آماده سازد (۱).

برنامه‌های فراغتی، فعالیت‌های دانشجویی به حساب می‌آیند و در حیطه کاری معاونت دانشجویی، به صورت فوق برنامه طراحی و توسط اداره‌های تربیت بدنی دانشگاه‌ها اجرا می‌شوند (۲). بخش عمده‌ای از فعالیت‌های فراغتی و فوق برنامه دانشجویی را مسابقات ورزشی درون و برون‌دانشگاهی تشکیل می‌دهند که از سال‌های دور اجرا می‌شده‌اند. امروزه نیز، مسابقات درون‌دانشگاهی بین دانشکده‌های هر دانشگاه و مسابقات ورزشی بین دانشگاهی به دو صورت چند رشته‌ای (المپیادهای ورزشی دانشجویی) و تک رشته‌ای (قهرمانی دانشگاه‌های کشور)، اولی توسط ادارات تربیت بدنی دانشگاه‌ها و دیگری توسط اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اجرا می‌شوند. برگزاری مسابقات ورزشی متمرکز چند رشته‌ای تحت عنوان المپیاد ورزشی دانشجویان از سال ۱۳۷۲ بین دانشگاه‌های کشور برگزار می‌شود (۳). در ماه‌های تیر و مرداد سال ۱۳۸۵، هشتمین دوره این المپیاد با شرکت ۳۳۹۴ شرکت‌کننده و برگزارکننده زن و مرد در هفت رشته ورزشی برای زنان و یازده رشته ورزشی برای مردان، در دانشگاه کرمان برگزار شد. در اولین دوره، ۵۴ دانشگاه با ۲۰۲۴ دانشجو در یازده رشته ورزشی، در مرداد ۱۳۷۲ در تهران حضور داشته‌اند (۴). در پنجمین دوره که اطلاعات جدیدتری از آن در دست است، ۸۰ دانشگاه و مؤسسه آموزش عالی با ۳۸۶۷ دانشجوی مرد در ۱۷ رشته ورزشی، در مرداد ماه ۱۳۷۹ در دانشگاه شهید بهشتی تهران و در دسته زنان، ۶۱ دانشگاه و مؤسسه آموزش عالی با ۲۴۲۰ دانشجو در ۱۲ رشته ورزشی، در تیر ماه ۱۳۷۹ در دانشگاه الزهرا (س) تهران حضور داشته‌اند (۳، ۵). در ششمین المپیاد ورزشی دانشجویان که در مرداد ماه ۱۳۸۱ در دانشگاه فردوسی مشهد، برای دانشجویان زن و مرد برگزار گردید، ۳۵۴۹ دانشجوی مرد از ۶۸ دانشگاه و مؤسسه آموزش عالی در ۱۶ رشته ورزشی و در دسته زنان، ۲۲۹۸ دانشجو از ۶۶ دانشگاه و مؤسسه آموزش عالی در ۱۳ رشته ورزشی شرکت داشته‌اند (۶، ۷). با وجود برگزاری هشت دوره المپیاد ورزشی دانشجویان، تحقیقات کمی روی جنبه‌های مختلف آن

۱. آمارها از دفترچه راهنمای عمومی و فنی مسابقات اولین المپیاد فرهنگی - ورزشی دانشجویان کشور، تهران، مرداد ماه ۱۳۷۲ استخراج شده‌اند.

انجام شده است. اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، در هر دوره آمارهای مختصری را تهیه نموده که بیشتر جنبه گزارشی اداری داشته‌اند تا تحلیل‌های علمی. جامع‌ترین این آمارها مربوط به اولین المپιάد است. پس از آن، نگارنده در مورد توصیف و ارزشیابی پنجمین (۳) و ششمین المپιάد (۶) تحقیقاتی انجام داده است. در تحقیقات متعدد و پراکنده در داخل و خارج، می‌توان به نمونه‌های مختلف اشاره کرد. کورنر و گوسنیک^۱ (۲۰۰۷) اثرات تغییرات سیاسی دهه ۱۹۸۰ را بر ورزش دانشگاهی در یوگسلاوی سابق بررسی کرده‌اند. در این تحقیق، نگرش دانشجویان کشورهای استقلال یافته اسلونی، کرواسی و صربستان به ورزش‌های دانشگاهی و انواع رشته‌های مورد علاقه بررسی شده است. در این پژوهش معلوم شد که طبق سیاست‌گذاری‌های ملی، دانشجویان در اسلونی بیشتر به فعالیت‌های بدنی برای سلامتی اهمیت می‌دهند تا ورزش‌های قهرمانی. در کرواسی نیز دانشجویان طرفدار جنبه‌های سلامتی فعالیت‌های بدنی هستند. در صربستان ورزش دانشجویی رشد نکرده است و سه کشور مورد بررسی از بسیاری از جهات با یکدیگر تفاوت دارند (۸).

در مقالات یونیورسیاد تایلند (۲۰۰۷)، به دانشجویان معلول نیز توجه شده است. در مقاله‌ای، ورزش تفریحی جدیدی به نام «توپ سخنگو»^۲ برای افراد نابینا معرفی و اثرات آن بر فعالیت‌های جسمانی، میزان رضایت از بازی و جنبه‌های تفریحی و لذت این گروه دانشجویان، در تحقیقی پرسشنامه‌ای، تأیید شده است (۹).

آرنود ریشاد^۳ (۲۰۰۷) ورزش‌های دانشگاهی را از دیدگاه جامعه‌شناسی و زبان‌شناسی اجتماعی که در هویت ملی نقش دارند بررسی کرده است. وی نقش واسطه‌ای ورزش دانشگاهی را در زبان و جامعه، از طریق ادبیات ویژه ورزش بیان کرده است و آن را از عوامل مؤثر در روابط اجتماعی فرهنگ‌های مختلف دانسته است (۱۰).

واندبروک گرت و همکاران^۴ (۲۰۰۷) از دانشگاه کاتولیک بلژیک، ارتباط بین سبک مدیریت مربیان ورزش را با میزان پیشرفت و عملکرد ورزشکاران رشته‌های انفرادی و تیمی بررسی کردند. مشخص شد که سه عامل مؤثر در عملکرد؛ یعنی استقلال شخصی، شایستگی و احساس تعلق گروهی به رفتار حمایت‌کننده مربی مربوط است. مقایسه بین ورزشکاران رشته‌های انفرادی و گروهی نشان داد میزان اثر رفتار حمایت‌کننده مربی در این دو نوع ورزش متفاوت است و ورزشکاران رشته‌های

-
1. Kurner Darija & Jelka Gosnik
 2. Talking Ball
 3. Arnaud Richard
 4. Vand Broek Gert, et al.

انفرادی بیشتر تحت تأثیر این رفتار قرار می‌گیرند؛ به این ترتیب، می‌توان اهمیت انتخاب مربیان مناسب‌تر را برای ورزشکاران دانشگاهی دریافت (۱۱).

در تحقیقی دیگر پائولو فریرا^۱ و همکاران (۲۰۰۷) از دانشگاه مین‌هو^۲ پرتغال، تأثیر سازمان‌دهی یونیورسیاد را برای عوامل توسعه ورزش بررسی کرده‌اند. در این تحقیق دو فرضیه پژوهشی، با نظرسنجی از برگزارکنندگان هشت دوره آخر یونیورسیادهای تابستانی بررسی شده است که عبارتند از: الف) تجهیزات، امکانات و بهره‌های اقتصادی بر پیشرفت ورزش مؤثر است؛ ب) این تأثیر بر کشورهای که ورزش آنها بر پایه نظام ورزشی مدرسه - دانشگاه گذارده شده، بیشتر است. نتایج تحقیق هر دو فرضیه را تأیید کرده است (۱۲).

نتیجه‌گیری کلی این است که ورزش دانشگاهی در سطوح دانشگاهی و بین‌المللی سابقه نسبتاً کوتاهی دارد و حدود ۶۰ سال از عمر آن می‌گذرد، ولی در این مدت، با سرعت راه توسعه را پیموده است، تا جایی که بعد از بازی‌های المپیک، عنوان بزرگ‌ترین و مهم‌ترین مسابقات چندرشته‌ای جهان را به دست آورده است. سابقه ایران در ورزش دانشجویی و سازمان‌دهی آن کمتر از دیگر کشورهای آسیایی است، ولی از سال ۱۳۷۲ که المپیادها و جشنواره‌های ورزش دانشجویی در ایران به صورت جدیدی سازمان‌دهی شد، راه خود را نسبتاً سریع پیموده است. با این حال، هنوز کاستی‌هایی وجود دارد که با تحقیقات، بررسی‌ها و گزارش‌های جامع می‌توان آنها را برطرف و راه‌کارهایی برای تقویت توانمندی‌ها و افزایش بهره‌وری از فرصت‌ها ارائه کرد. اگرچه در ابتدا به نظر می‌رسد که تحقیق حاضر تنها می‌تواند در المپیادها مؤثر باشد، در نگاهی کلی می‌تواند زمینه‌های لازم را برای تحقیقات دیگر به وجود آورد و در برنامه‌ریزی‌های آتی کمک کننده باشد؛ بنابراین تحقیق حاضر درصدد است تصویری روشن از دیدگاه‌های مربیان درباره وضعیت و عملکرد واقعی دانشگاه‌های شرکت‌کننده در ورزش‌های قهرمانی ارائه کند که جاذبه‌های زیادی برای دانشجویان دارد؛ به این ترتیب می‌تواند راهنمای دانشگاه‌ها برای ایجاد تغییرات لازم در مسیر فعالیت‌های فراغتی مورد نیاز دانشجویان باشد. همچنین، اطلاعات لازم را برای برنامه‌ریزی‌های آینده در اختیار اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری قرار می‌دهد. در نهایت، این تحقیق امیدوار است دانشگاه‌های مجری را از ضعف‌ها و قوت‌های احتمالی المپیادهای ورزشی آگاه سازد و اطلاعات لازم را برای ایجاد فرصت‌ها و اجتناب از تهدیدها در اختیار آنها قرار دهد.

-
1. Paulo Ferreira, et al.
 2. Minho

روش‌شناسی پژوهش

جامعه تحقیق را تمامی مربیان شرکت‌کننده در هشتمین المپیاد ورزشی دانشجویان زن و مرد در شهرستان کرمان، از تاریخ ۸۶/۴/۲۵ تا ۸۶/۵/۱۷، تشکیل می‌داد. تعداد کلی تیم‌ها و شرکت‌کنندگان در این المپیاد در جدول ۱ آمده است (۳). نمونه‌گیری به صورت تصادفی، در زمان‌های مختلف ساعت کاری و فراغتی افراد صورت گرفته است.

جدول ۱. تعداد مربیان شرکت‌کننده در هشتمین المپیاد ورزشی دانشجویان زن و مرد*

جنسیت	مربی
زنان	۱۱۸
مردان	۲۰۹
جمع	۳۲۷

* آمارهای جدول ۱ از گزارش‌های رسمی هشتمین المپیاد ورزشی دانشجویان استخراج شده‌اند.

ابزار پژوهش، پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته شامل سؤالات هدف‌دار بود که اطلاعات لازم، با استفاده از آن جمع‌آوری شد. این پرسشنامه ۳۸ سؤال داشت و در سه بخش تنظیم شده بود. بخش اول شامل ۱۳ سؤال بود که اطلاعات شخصی آزمودنی‌ها را در بر می‌گرفت؛ در بخش دوم، ۱۴ سؤال درباره وضعیت تدارکات اعضای تیم در دانشگاه مربوط مطرح شده بود و در بخش سوم، ۱۰ سؤال وجود داشت که نظر آزمودنی‌ها را درباره کلیات المپیادهای ورزشی دانشجویان سؤال می‌کرد. در همین بخش، سه سؤال باز وجود داشت که در آنها افراد مشکلات تدارکات درون دانشگاهی، مشکلات المپیادهای ورزشی دانشجویان و مشکلات رشد و توسعه ورزش در دانشگاه را اعلام می‌کردند. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه، با استفاده از روش دلفی و نظر متخصصان تأیید شد، پایایی زمانی ($r=0/91$)، و عینیت ($f=0/412$, $p=0/817$) می‌باشد. میزان هر کدام به تفصیل در بخش‌های مختلف، توسط نگارنده در تهیه ابزار در المپیاد پنجم برآورده شده است (۶).

روش تحقیق، توصیفی و روش جمع‌آوری اطلاعات، میدانی است که جنبه پیمایشی^۱ دارد. اطلاعات مورد نیاز تحقیق، هنگام برگزاری هشتمین المپیادهای ورزشی دانشجویان زن و مرد در کرمان جمع‌آوری شد. از بین افرادی که در مسابقات شرکت داشتند، پس از مراجعه محققان به خوابگاه و مسابقات، افرادی که تمایل به شرکت در تحقیق داشتند، پرسشنامه را تکمیل کردند. تمامی پرسشنامه‌های جمع‌آوری شده برای تحلیل آماری، طبقه‌بندی و استفاده شدند.

اطلاعات پرسشنامه در سه دسته مقیاس تقسیم شدند: گروهی از اطلاعات مانند نام دانشگاه، رشته تحصیلی، تخصص ورزشی، نوع مدرک تخصصی مربیگری یا داوری و از این قبیل با مقیاس اسمی اندازه‌گیری شدند. نتایج برخی مسابقات و مقام‌های ورزشی دانشگاه‌ها، بر حسب رشته یا رده‌بندی‌ها شکل رتبه‌ای دارند و دسته معدودی از رکوردهای کمی در رشته‌های دو و میدانی و شنا یا نظرسنجی‌ها، بر اساس مقیاس‌های چند گزینه‌ای لیکرت ویژگی‌های مقیاس‌های کمی بود. برای توصیف داده‌ها در هر سه نوع مقیاس یاد شده، از آمارهای توصیفی مانند جدول‌ها، نمودارها و تدوین جداول توزیع فراوانی‌ها استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

جدول ۲. تعداد و درصد پرسشنامه، نمونه تحقیق و مشارکت در المپیاد (زنان و مردان)

زنان									جنسیت
هشتم			ششم			پنجم			
درصد مشارکت	نمونه	پرسشنامه	درصد مشارکت	نمونه	پرسشنامه	درصد مشارکت	نمونه	پرسشنامه	آماره
۳۴/۰	۴۰	۱۱۸	۷۴/۳	۱۷۷	۲۳۸	۵۶/۹	۱۵۳	۲۶۹	
مردان									
۲۶/۳	۵۵	۲۰۹	۴۶/۱	۱۵۵	۳۳۶	۵۲/۱	۲۱۴	۴۱۱	

جدول ۳. توزیع درصدی ارزشیابی مربیان زن و مرد از سطح ورزش و تدارکات درون دانشگاهی

سؤال	ارزشیابی المپیاد بر اساس جنسیت																	
	ضعیف			متوسط			خیلی خوب											
	زن			مرد			زن			مرد								
۵	۶	۸	۵	۶	۸	۵	۶	۸	۵	۶	۸	۵	۶	۸				
سطح ورزش دانشگاه در رشته شما	۲۹	۳۹	۲۸	۳۴	۳۶	۳۱	۶۰	۵۰	۶۷	۳۷	۵۲	۶۱	۱۱	۱۱	۵	۲۹	۱۲	۷
وضعیت فعالیت‌های تدارکاتی ورزشکاران از نظر تمرین و مسابقه	۶۱	۳۴	۱۳	۴۴	۴۱	۳۰	۳۱	۴۸	۷۹	۲۵	۴۳	۶۳	۸	۱۸	۸	۳۱	۱۶	۷
حضور ورزشکاران در تمرینات تدارکاتی	۱۶	۵۸	۳۱	۲۲	۴۱	۳۵	۵۶	۳۳	۵۴	۳۶	۵۲	۵۶	۹	۲۸	۱۴	۴۲	۷	۹
تدارکات و پشتیبانی مالی و اداری دانشگاه	۳۰	۴۲	۴۲	۲۹	۴۹	۳۸	۶۱	۳۷	۴۷	۲۱	۴۹	۵۳	۱۹	۲۱	۲۸	۳۰	۱۲	۹
تأمین وسیله ایاب و ذهاب از طرف دانشگاه	۵۲	۴۷	۴۷	۲۴	۴۶	۳۶	۲۸	۳۴	۵۳	۲۷	۴۲	۶۲	۱۴	۲۵	۲۴	۱۲	۱۲	۲
روحیه و انگیزه ورزشکاران برای شرکت	۲۹	۷۵	۴۹	۳۶	۶۶	۴۲	۴۶	۲۲	۳۳	۳۳	۳۲	۵۳	۲	۲۵	۳۱	۲	۲	۶
ارتباط با سرپرست و انسجام گروهی	۳	۸۹	۷۱	۱۱	۸۸	۶۷	۳۷	۷	۲۹	۲۹	۱۰	۳۳	۶۰	۴	۶۰	۲	۲	-

در المپیاد زنان، مربیان نظر داده‌اند که بین سه المپیاد، شرکت‌کنندگان در المپیاد ششم ضعیف بوده‌اند. مردان، هر سه المپیاد را از این نظر تقریباً مساوی دیده‌اند و درصدهای مشاهده شده بین ۳۰ تا ۳۶ بوده است. وضعیت و سطح ورزش دانشگاه‌ها از نظر بیشتر مربیان زن و مرد «متوسط» ارزشیابی شده است و تنها درصد کمی آن را خیلی خوب توصیف کرده‌اند.

وضعیت فعالیت‌های تدارکاتی درون‌دانشگاهی برای شرکت در مسابقات، سؤال دیگری بوده است که المپیاد پنجم از این نظر، ضعیف‌ترین بوده است (۶۱ درصد).

از نظر مربیان مرد، المپیاد هشتم بهتر از المپیادهای پنجم و ششم بوده است. به‌طور کلی، بیشتر مربیان گزینه «متوسط» را انتخاب کرده‌اند و گزینه «خیلی خوب» کمتر انتخاب شده است.

حضور جدی ورزشکاران در تمرینات تدارکاتی در المپیاد ششم زنان، ناکافی‌تر از بقیه بوده است (۵۸ درصد). در این مورد نیز، گزینه «متوسط» بالاترین میزان را از نظر مربیان زن و مرد داشته است.

در مورد تدارکات و پشتیبانی مالی و اداری دانشگاه‌ها برای شرکت در المپیادهای ورزشی، مربیان زن المپیاد ششم را ضعیف‌تر از بقیه دیده‌اند. نظر مردان در این زمینه کمی بهتر از زنان بوده است. از نظر هر دو گروه، گزینه «متوسط» نظر غالب و گزینه «خیلی خوب» کمتر از دو گزینه «ضعیف» و «متوسط» انتخاب شده است.

مربیان زن، روحیه و انگیزه دانشجویان ورزشکار را برای شرکت در المپیادهای ورزشی، در المپیاد ششم ضعیف‌تر از دو المپیاد دیگر ارزیابی کرده‌اند (۷۵ درصد در برابر ۲۹ درصد در المپیاد پنجم و ۴۹ درصد در المپیاد هشتم). مردان هم در این مورد همین نظر را داده‌اند. گزینه «متوسط» بیشترین درصد و گزینه «خیلی خوب» کمترین درصد را داشته است.

از نظر مربیان زن، ارتباط با سرپرست و انسجام گروهی در المپیاد پنجم، بهتر از المپیاد ششم و هشتم بوده است (۳ درصد در برابر ۸۹ و ۷۱ درصد). این دیدگاه در میان مربیان مرد نیز حاکم بوده است (۱۱ درصد در المپیاد پنجم و ۸۸ و ۶۷ درصد در المپیادهای ششم و هشتم). نکته قابل توجه اینکه مربیان زن و مرد، المپیاد پنجم را از نظر انسجام گروهی «خیلی خوب» (۶۰ درصد) اعلام کرده‌اند.

در جدول ۴ توزیع درصدی نظر مربیان زن و مرد درباره تأثیر چند عامل منتخب بر رشد و توسعه ورزش دانشگاهی و المپیادهای ورزشی آمده است.

جدول ۴. توزیع درصدی نظر مربیان درباره تأثیر چند عامل مختلف در رشد ورزش دانشجویی

و المپیادهای ورزشی

ارزشیابی المپیاد بر اساس جنسیت عوامل			ضعیف						متوسط						خیلی خوب		
			مرد			زن			مرد			زن			مرد		
۵*	۶	۸	۵	۶	۸	۵	۶	۸	۵	۶	۸	۵	۶	۸	۵	۶	۸
۴۲**	۴۶	۴۶	۲۸	۳۰	۴۷	۴۲	۲۴	۳۳	۳۶	۴۳	۳۸	۱۶	۲۷	۲۰	۳۶	۲۷	۱۴
۱۲	۸۷	۸۳	۱۹	۷۶	۵۶	۳۳	۱۰	۱۷	۲۹	۱۹	۴۰	۳	۵۲	۵	۴		
۲۳	۵۵	۷۰	۳۱	۷۴	۶۳	۳۳	۳۲	۲۷	۱۷	۳۷	۴۴	۱۳	۵۲	۹			
۱	۸۹	۷۸	۵	۷۳	۶۴	۲۳	۹	۲۲	۳۷	۲۱	۳۶	۲	۵۸	۶			

* المپیاد، ** درصد

جدول ۵. توزیع درصدی مدت تمرینات آمادگی ورزشکاران در دانشگاه از نظر مربیان

مدت تمرینات آمادگی ورزشکاران در دانشگاه	کمتراز یک ماه						کمتراز سه ماه						در طول سال					
	مرد			زن			مرد			زن			مرد			زن		
	۵	۶	۸	۵	۶	۸	۵	۶	۸	۵	۶	۸	۵	۶	۸	۵	۶	۸
۷۱	۶۱	۸۴	۷۹	۶۸	۷۶	۱۵	۲۲	۱۴	۱۲	۲۲	۱۷	۱۴	۱۷	۳	۹	۱۰	۷	

جدول ۶. توزیع درصدی نظر مربیان زن و مرد درباره وضعیت برگزاری مسابقات در المپیادهای

ورزشی دانشجویان

سؤال	پاسخ جنسیت المپیاد			بلی						تا حدودی						خیر					
				مرد			زن			مرد			زن			مرد			زن		
	۸	۶	۵	۸	۶	۵	۸	۶	۵	۸	۶	۵	۸	۶	۵	۸	۶	۵	۸	۶	۵
آیا انتخاب ورزشکاران بر اساس مسابقات درون دانشگاهی بوده است؟	۵۸	۶۱	۶۷	۴۶	۵۹	۵۳	-	۲۲	۲۲	-	۲۷	-	۳۲	۳۸	۴۲	۱۷	۸	۵۴	۹	۹	۹
آیا روش فعلی محاسبه امتیازات در مسابقات المپیاد مناسب است؟	۲۰	۴۸	۸۶	۳۵	۵۴	۶۰	-	۴۳	۵	-	۵	-	۳۵	۳۶	۸۰	۹	۸	۶۵	۱۱	۴	۴
آیا روش فعلی برگزاری مسابقات در المپیادها منصفانه است؟	۵۹	۳۴	۶۲	۴۳	۴۰	۴۸	-	۴۷	۳۰	-	۳۰	-	۴۴	۴۸	۴۱	۱۹	۸	۵۷	۱۶	۴	۴
آیا تداوم برگزاری المپیادهای ورزشی دانشجویی ضرورت دارد؟	۸۸	۸۶	۸۴	۷۷	۷۶	۶۲	-	۱۳	۱۶	-	۱۶	-	۲۰	۳۴	۱۲	۱	-	۲۳	۴	۴	۴

طبق این جدول، اغلب مربیان، انتخاب افراد اعزامی را بر اساس مسابقات درون دانشگاهی دانسته‌اند (زنان حدود ۶۲ درصد و مردان حدود ۵۳ درصد).

درباره مناسب بودن روش محاسبه امتیازات و رده‌بندی دانشگاه‌ها، مربیان زن و مرد، المپیاد پنجم را نامناسب‌ترین و هشتم را مناسب‌ترین دانسته‌اند.

درباره منصفانه بودن روش فعلی برگزاری مسابقات در المپیادها نیز مربیان زن و مرد، المپیاد پنجم را غیرمنصفانه‌تر از المپیادهای دیگر و المپیاد هشتم را منصفانه‌تر از بقیه دانسته‌اند.

در مورد ضرورت تداوم المپیادهای ورزشی دانشجویی، مربیان زن و مرد به‌طور قاطع، ضرورت تداوم آنها را تأیید کرده‌اند (زنان به‌طور متوسط ۸۶ و مردان به‌طور متوسط ۷۱/۷ درصد).

جدول ۷. توزیع درصدی مهم‌ترین مشکلات رشد و توسعه ورزش دانشجویی از نظر مربیان

مرد			زن			جنسیت المپیاد
۸	۶	۵	۸	۶	۵	
						مشکل
۲۷	۲۲	۱۳	۵۷	۱۹	۱۶	کمبود امکانات ورزشی
	۱۲	۱۷	۱۴	۱۰	۱۴	کمبود بودجه
	۸	۱۳		۱۲	۷	کمبود انگیزه دانشجویان
۲۰	۱۴	۵		۱۰	۱	کمبود توسعه ورزش‌های همگانی در دانشگاه
۵۰	۱۰	۶	۵۰	۸	۳	کمبود نیروی انسانی متخصص
۱۴	۴	۹	۱۴	۵	۹	ضعف برنامه‌ریزی
۱۴	۳	۳		۳	۱۸	کمبود حمایت از ورزشکار
۱۴	۵	۳		۶	۷	کمبود کلاس‌های آموزشی در رشته‌های مختلف ورزشی
	۴	۱۲		۱	۳	ضعف مدیریت
	۱	۷	۱۴	۳	۷	ضعف تبلیغات
۲۰	۲	۴		۹	۳	کمبود اردوهای تدارکاتی در دانشگاه
	۵	۳		۴	۴	مشکلات شخصی دانشجویان
۱۴	۶		۲۲	۴		کمبود مسابقات دانشجویی
				۴	۵	توجه بیشتر به ورزش آقایان (تبعیض)
۱۵	۱	۲		۱	۳	کمبود زمان
	۳	۳		۱		ارزش ندادن به تخصص مربیان

توضیح اینکه، این اطلاعات از سؤالات باز که دسته‌بندی و کدگذاری شده‌اند به‌دست آمده‌اند. همان‌طور که در جدول ۷ مشاهده می‌شود، کمبود امکانات ورزشی بالاترین درصد را به خود اختصاص داده است. این کمبودها از نظر شرکت‌کنندگان در المپیاد هشتم، به‌ویژه از نظر مردان چشمگیر هستند (زنان ۲۴ و مردان ۴۳ درصد). در المپیاد ششم زنان و المپیادهای پنجم و هشتم مردان، کمبود حمایت مسئولان دانشگاه از ورزش قهرمانی، در مقایسه با عوامل دیگر درصد بالاتری دارد. در المپیادهای پنجم و هشتم زنان، بیشتر بر کمبود مربی متخصص ورزشی تأکید شده است. (به ترتیب ۱۵ و ۳۱ درصد). کمبود بودجه‌های ورزشی، به‌ویژه در المپیاد هشتم مردان مورد تأکید قرار گرفته است (۲۴ درصد). کمبود انگیزه دانشجویان، در المپیاد هشتم زنان، در مقایسه با المپیادهای دیگر درصد بیشتری داشته است (۱۴ درصد). بقیه فاکتورها مانند ضعف مدیریت، کمبود تبلیغات، ضعف برنامه‌ریزی، مشکل تغذیه مناسب، کمبود تأسیسات ورزشی برای بانوان، مشکلات شخصی دانشجویان، کمبود مسابقات و اردوهای ورزشی و ... همگی از سوی پاسخ‌دهندگان مطرح شده‌اند که میزان همه آنها کمتر از ۱۰ درصد بوده است. از نظر مربیان زن و مرد، موانع اساسی در راه رشد و توسعه ورزش دانشجویی عبارتند از: کمبود امکانات ورزشی که برای زنان و مردان شرکت‌کننده در المپیاد هشتم که بیشتر از المپیادهای دیگر اهمیت داشته است (زنان ۵۷ و مردان ۲۸ درصد)؛ کمبود نیروی انسانی

متخصص در دانشگاه‌ها که در المپیاد هشتم بیشتر بر آن تأکید شده است (زنان ۵۰ و مردان ۵۰ درصد)؛ کمبود مسابقات دانشگاهی که در المپیاد هشتم، زنان ۲۲ و مردان ۱۴ درصد به آن اشاره کرده‌اند؛ کمبود زمان برای آمادگی که مردان در المپیاد هشتم آن را مهم دانسته‌اند (۱۵ درصد). سایر عوامل مانند کمبود ورزش‌های همگانی، ضعف برنامه‌ریزی، کمبود حمایت از ورزشکار و کمبود کلاس‌های تمرینی و آموزشی از دیگر موارد مورد اشاره بوده‌اند.

جدول ۸. توزیع درصدی مهم‌ترین مشکلات تدارکات دانشگاه برای شرکت در المپیادهای ورزشی

دانشجویان از نظر مربیان

مرد			زن			جنسیت المپیاد	مشکل
۸	۶	۵	۸	۶	۵		
۹	۱۷	۱۱	۱۴	۱۰	۱۵		کمبود بودجه
۹	۱۵	۸	۲۹	۱۷	۷		کمبود تجهیزات و امکانات ورزشی دانشگاه
۱۸	۲۰	۴	۲۹	۱۲	۲		مشکل تشکیل اردوهای تدارکاتی
	۶	۹	۱۴	۶	۸		کمبود تغذیه مناسب
۹	۶	۱۲		۴	۶		کمبود حمایت و توجه مسئولان
۱۸	۱۰			۱۸			ضعف برنامه‌ریزی
۹	۴	۳		۸	۷		کمبود زمان کافی
		۷		۴	۱۱		مشکل بهداشت و درمان
	۲	۶		۲	۱۰		کمبود تأسیسات و فضاهای ورزشی
	۲	۷		۶	۴		کمبود امکانات رفاهی برای دانشجویان ورزشکار
	۶	۳		۷	۲		کمبود انگیزه دانشجویان
۱۸	۱	۵			۱۰		دوری خوابگاه، سالن و محل ایاب و ذهاب
۱۴	۲	۶		۱	۴		کمبود مربیان مجرب
۱۴	۳	۳		۱	۶		ضعف در کادر اجرایی
۴۰	۲	۴		۲	۲		ضعف تبلیغات و اطلاع‌رسانی
	۱	۴		۱	۱		حقوق پایین مربیان و داوران
	۲	۱			۱		کمبود توجه به دانشجویان ورزشکار
۱۷		۱			۱		مشکلات اقتصادی خانوادگی

نظر مربیان درباره مشکلات تدارکات دانشجویان برای شرکت در المپیادهای ورزشی، در جدول ۸ آمده است. طبق نظرات مربیان زن و مرد، در مجموع، مهم‌ترین مشکلات شامل: تدارکات دانشجویان، کمبود بودجه، کمبود تجهیزات و امکانات ورزشی دانشگاه، مشکلات تشکیل اردوهای تدارکاتی، کمبود تغذیه مناسب و ضعف در برنامه‌ریزی بوده‌اند. تأکید مربیان زن بیشتر بر کمبود تجهیزات و امکانات و اردوهای تدارکاتی (۲۹ درصد در هر دو مورد در المپیاد هشتم) و تأکید مردان

بحث و نتیجه گیری

تعداد کشورها و نفرات شرکت کننده در مسابقات تابستانی و زمستانی فیزو و همچنين، قهرمانی جهان تک رشته‌ای، به جز موارد استثنایی، از آغاز تا به امروز رشد فزاینده داشته است. المپیادهای ورزش دانشجویان در ایران نیز از سال ۱۳۷۲ تاکنون که هشت دوره آن انجام شده، در بخش تعداد دانشگاه‌های شرکت کننده روند رو به رشدی داشته است، ولی تعداد شرکت کنندگان زن و مرد، از المپیاد اول تا سوم به تدریج کاهش یافته است. البته در المپیادهای چهارم و پنجم تعداد نفرات بیشتر شده است، ولی پس از آن، مجدداً در هر المپیاد افراد کمتری شرکت کرده‌اند. از سوی دیگر، دانشگاه‌های مجری همگی، دانشگاه‌های بزرگ بوده‌اند و تعداد رشته‌های ورزشی در هر المپیاد متغیر بوده است؛ بدیهی است این تغییرات، کار برنامه‌ریزی دانشگاه‌های شرکت کننده را مشکل می‌سازد.

موضوع کمبود مربیان واجد شرط در دانشگاه‌ها برای رشته‌های ورزشی المپیاد از نکاتی بوده است که تمامی شرکت کنندگان و برگزارکنندگان به آن اشاره کرده‌اند. به عنوان نمونه، حتی دانشگاه تهران برای آماده‌سازی تیم‌ها و ورزشکاران خود در المپیادهای مورد بررسی در تحقیق، از مربیان قراردادی استفاده کرده است. مقایسه‌ای سطحی با ساختار و سازمان‌دهی مسابقات متمرکز دانش‌آموزی و دانشجویی در کشورهای پیشرفته^۱، فاصله قابل توجه بین ساختار و نیروی انسانی دانشگاه‌های بزرگ ایران را با آنها مشخص می‌سازد. فراهم آوردن نیروی متخصص ورزشی در دانشگاه‌ها که به‌طور ثابت، دانشجویان ورزشکار را در اختیار داشته باشند، زمینه لازم را ایجاد خواهد کرد تا مانند سایر کشورهای پیشرفته، بیشتر قهرمانان ملی از بستر دانشگاه‌ها برخیزند. البته، فرض بر این است که آموزش و پرورش نیز سهم خود را در این خصوص، به موقع اجرا خواهد کرد.

سطح تحصیلی مربیان ورزشی شرکت کننده در المپیادهای ورزشی پنجم و ششم کاردانی تا کارشناسی ارشد بوده، ولی در المپیاد هشتم فقط تا سطح کارشناسی رسیده است که احتمالاً به دلیل حضور مربیان روزمزد و قراردادی بوده است. در تمام المپیادها، مربیان دارای سابقه بیش از ۱۰ سال بوده‌اند. قابل توجه است که درصد مربیان مرد با سابقه کار ۱۰ سال و بیشتر در المپیادهای پنجم، ششم و هشتم به ترتیب ۷۷، ۹۰ و ۹۰ درصد بوده است، ولی در زنان ۳۵ و ۴۰ درصد المپیادهای پنجم و ششم و ۹۷ درصد المپیاد هشتم بوده است. به‌طور کلی، روندی افزایشی در سابقه مربیگری، از المپیاد پنجم تا هشتم قابل مشاهده است. ضمناً مربیان پرتجربه‌تر بیشتر در رشته‌های دو و میدانی، بسکتبال، تنیس روی میز، والیبال، شنا و کاراته در المپیاد مردان و در رشته فوتسال زنان حضور داشته‌اند، ولی مدرک مربیگری زنان و مردان عموماً بین درجه ۱ تا ۳ و به‌ندرت

۱- احسانی، محمد مترجم (۱۳۸۲). مدیریت معاصر در ورزش. چاپ دانشگاه تربیت مدرس

بین‌المللی بوده است. به‌علاوه، بین درجهٔ مربیگری و سابقهٔ قهرمانی مربیان نوعی همبستگی مثبت مشاهده گردید. در تأییدی دیگر، درصد قابل ملاحظه‌ای از مربیان روزمزد، قراردادی و رسمی در مدتی کمتر از دو ماه، در فعالیت‌های تدارکاتی ورزشکاران دانشگاه‌ها فعال بوده‌اند. اغلب مربیان زن و مرد نظر داده‌اند که انتخاب و اعزام ورزشکاران دانشگاه بر اساس مسابقات درون‌دانشگاهی و نحوهٔ محاسبهٔ امتیازات ورزشی در المپیادها مناسب بوده است (البته ۶۵ درصد زنان به‌طور استثناء در المپیاد پنجم چنین نظری نداشته‌اند)، روش برگزاری مسابقات منصفانه می‌باشد و بیش از ۷۵ درصد مربیان زن و مرد در مقابل سؤال «تداوم المپیادها» پاسخ «بلی» را علامت زده‌اند. در نهایت، بیشتر مربیان زن انتظارشان برای رسیدن به مقام اولی در المپیاد هشتم، ۵۰ درصد و رسیدن به سایر مقام‌ها ۳۵ درصد بوده است. همچنین، ۱۵ درصد مربیان زن و مرد انتظار رسیدن به مقام پنجم و کمتر از آن را داشته‌اند. رسیدن به مقام سوم در رشتهٔ مربوطه بیشترین درصد را داشته است. این مورد، دلیلی دیگر بر ناکافی بودن زمینه‌های تدارکاتی در دانشگاه‌ها و توانایی عمومی دانشجویان ورزشکاران از نظر مربیان است که فنی‌ترین و آگاه‌ترین افراد در این زمینه می‌باشند. اظهارنظرهای شرکت‌کنندگان و برگزارکنندگان، دیدگاهی کلی دربارهٔ مشکلات ورزش دانشگاهی و برگزاری المپیادهای ورزش دانشجویی ارائه می‌دهند و تنها نشانه‌هایی هستند که می‌توانند برای بهبود ورزش دانشگاهی و برگزاری المپیادهای ورزشی دانشجویان از سوی مسئولان مد نظر قرار گیرند.

منابع:

۱. صانعی، سعید، (۱۳۷۳). چگونگی گذراندن اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه تربیت معلم با تأکید بر فعالیت‌های ورزشی. پایان‌نامهٔ تحصیلی. دانشگاه تربیت معلم.
۲. حمیدی، مهرزاد، (۱۳۸۴). مدیریت سازمان‌های ورزشی. چاپ چهارم، تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور
۳. امیرتاش، علی‌محمد، (۱۳۷۹). توصیف و ارزشیابی پنجمین المپیاد ورزشی دانشجویان دانشگاه‌های کشور، گزارش پژوهش، پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
۴. راهنمای عمومی و فنی مسابقات، (۱۳۷۲). اولین المپیاد فرهنگی - ورزشی دانشجویان کشور. تهران: انتشارات ادارهٔ کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

۵. راهنمای عمومی و فنی مسابقات، (۱۳۷۹). پنجمین المپιάد ورزشی دانشجویان کشور، تهران: انتشارات اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
۶. امیرتاش، علی محمد، (۱۳۸۲). توصیف و ارزشیابی ششمین المپιάد ورزشی دانشگاه‌های کشور در شهرستان مشهد، گزارش پژوهش، پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
۷. راهنمای عمومی و فنی مسابقات ششمین المپιάد ورزشی دانشجویان کشور، (۱۳۸۱). تهران: انتشارات اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
8. Kurner, D., Gosnik, J. (2007). Influences of Political Changes on University Sport in Major Universities of Former Yugoslavia, FISU Conference Proceedings, pp. 203-210.
9. Sabassatara, S. (2007). Design and Development of Recreational Activity for the Blinds, Using Game Called "Talking Ball". FISU Conference, Universiade Bangkok, p. 673.
10. Arnaud, R. (2007). The Language of Sport and Socialization, FISU Conference Proceeding, Bangkok, pp. 129-134.
11. Vanda, B.G., et al. (2007). Influence of Coaches Behavior on the Performance of Top Sport Students in Individual and Team Sports, CESU Conference Proceedings Bangkok, pp. 238-242.
12. Ferretra, P., Parente, F., Dias, P. (2007). Organizational Impact of a Universiade on Sport Development Factors, CESU Conference Proceedings, Bangkok, pp. 317-324.